

Puig Antich, cinquanta anys després

written by Lluita Internacionalista | 2 de març de 2024

Salvador Puig Antich va ser condemnat a mort en un Consell de guerra el 8 de gener de 1974, acusat d'haver matat un subinspector de policia. Va ser executat a garrot vil el 2 de març de 1974 a la sala de paqueteria de la presó Model de Barcelona. Tenia 25 anys.

Per amagar el caràcter polític de la seva condemna, el mateix dia va ser executat a la presó de Tarragona l'alemany Georg Michael Melzel (malgrat que es va informar que s'anomenava Heinz Ches i que era polonès), per haver matat un guàrdia civil. Tots dos van ser els darrers ajusticiats per garrot vil pel règim franquista.

Puig Antich era un militant anarquista que es va iniciar a la lluita antifranquista a partir dels setze anys. La seva evolució el va portar a militar en el Moviment Ibèric d'Alliberament (MIL). Les accions d'aquest grup consistien a cometre robatoris per ajudar a vagues, obrers detinguts i fer publicacions. Al mes de març de 1973, durant un atracament, un comptable d'un banc resultà ferit i la policia va crear un grup especial per detenir-lo.

Tot seguit, van començar les detencions: Oriol Solé Sugranyes, Josep Lluís Pons Llobet i Santi Soler van ser detinguts. Finalment, el 25 de setembre de 1973, la policia va preparar una operació per detenir Xavier Garriga Paituvi i Salvador Puig Antich a la cantonada dels carrers Girona i Consell de Cent de Barcelona.

Durant, la detenció es van disparar diversos trets i Puig Antich resultà ferit de bala i el subinspector Francisco Anguas Barragán resultà mort. En Salvador fou acusat d'haver participat en l'atracament a un banc i d'haver causat la mort

del policia i el cas va passar a un tribunal militar.

Se sabia que tant en Salvador com els policies havien disparat i que, per tant, el subinspector podia haver mort per «foc amic». Però, el procés d'instrucció va ser manipulat per la mateixa policia de la Brigada Políticosocial, que destruï totes les proves que podien exculpar a Puig de la mort del policia.

Puig Antich va ser jutjat per un Consell de guerra que només tenia un militar en formació jurídica, Carlos Rey González, que va ser qui va redactar la sentència de mort. Quan el Consell de Ministres franquista va rebre la sentència i la va confirmar, Franco es va negar a commutar la pena de mort. Salvador Puig Antich va ser assassinat al garrot vil el 4 de març de 1974.

Cinquanta anys després

Aquests són els fets relatius a Salvador Puig Antich. Recomanem el llibre *Salvador Puig Antich, cas obert* de Jordi Panyella publicat per Angle Editorial, Barcelona 2014. En la seva investigació, el periodista del diari *Avui* reconstrueix el cas amb nous testimonis.

Però queda la part política, qui va defensar la vida d'en Salvador? Entre la detenció del Salvador, 25 de setembre de 1973, i el seu assassinat a garrot vil, 2 de març de 1974, es va produir dos fets molt importants: la detenció de 113 membres de l'Assemblea de Catalunya, el 28 d'octubre, i la mort del president del govern franquista Carrero Blanco el 20 de desembre en un atemptat reivindicat per ETA. Hi havia un aire de revenja del règim que podia afectar de forma molt greu al judici militar.

En aquest context, l'oposició antifranquista va tenir por. L'Assemblea de Catalunya, molt influenciada pel PSUC i que agrupava la major part de l'oposició antifranquista de

l'època, no va moure ni un dit per defensar Puig Antich. Les organitzacions reformistes no volien veure's implicades en un judici en el qual hi havia un policia mort i van decidir no defensar-lo.

Només el moviment llibertari, la Lliga comunista (LC), la Lliga Comunista Revolucionària (LCR), trotskistes, el Moviment Comunista d'Espanya (MCE), maoista i alguna organització més d'extrema esquerra van sortir al carrer per defensar-lo. Malgrat les dificultats i la repressió, aquestes organitzacions es van mobilitzar al carrer per salvar-li la vida.

Quan el Consell de Ministres va rebre la notificació de la pena de mort i només l'indult de Franco el podia salvar, aleshores es va començar a moure l'oposició per fer pressió sobre el règim i salvar la vida al Salvador. Es va contactar amb personalitats estrangeres, l'Església, etc. però ja era massa tard. Era al carrer on calia defensar la vida del Salvador i no amb trucades telefòniques.

Pel que fa als qui van intervenir de part del règim en la mort de Puig Antich, mai no n'han pagat les conseqüències:

- Carlos Rey González, que com vocal ponent del tribunal militar, va redactar la sentència, posteriorment, ha exercit la professió d'advocat i ha estat professor a la Universitat Internacional de Catalunya. Va ser l'advocat de la política del partit popular Alicia Sánchez Camacho en el cas Método 3. Malgrat les denúncies de la germana del Salvador davant la justícia argentina i de l'Ajuntament de Barcelona, no ha estat mai jutjat i no s'ha penedit de la sentència que va escriure, malgrat afirmar que està en contra de la pena de mort.

- Els ministres franquistes José Utrera Molina, Antonio Carro Martínez, Antonio Barrera de Irimo, Licinio de la Fuente, que van confirmar la sentència de mort del Salvador van ser objecte d'una ordre de detenció internacional, igual que

Carlos Rey, per crims del franquisme requerits per la justícia argentina per prendre'ls declaració. Mai no van ser detinguts.

La família del Salvador fa cinquanta anys que lluita per la seva memòria. Intenta restablir la veritat del que va passar. Ha intentat que el judici militar i la condemna a mort sigui anul·lada pel Tribunal Suprem i no ho ha aconseguit. El Salvador no era un delinqüent i la prova és que l'Estat continua posant totes les traves per restablir la veritat. Nosaltres donem tot el nostre suport a la lluita per la seva memòria.

En els dies vinents, amb l'ocasió del 50è aniversari de la seva mort, es faran nombrosos actes per recordar a Salvador Puig Antich, un lluitador anarquista assassinat per la dictadura franquista. Seran actes de diversos caràcters i merescuts.

Nosaltres ens hi sumem també, en particular recordant i reivindicant les organitzacions llibertàries, maoistes i trotskistes, que en el seu moment i quan calia, vam lluitar al carrer per salvar la vida del Salvador, senzillament, perquè era un dels nostres.

Salvador, fins al socialisme, sempre.

28 de febrer de 2024

Andreu Pagès